

Název a adresa školy:	Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01
IČO:	47813121
Projekt:	OP VK 1.5
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Typ šablony klíčové aktivity:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (20 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	Technologie grafiky IV
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Technologie grafiky IV, 4. ročník
Sada číslo:	B–05
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	19
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_32_INOVACE_B–05–19
Název vzdělávacího materiálu:	Vazba knihy; měkké a polotuhé vazby
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Mgr. Lenka Kašpárková

Vazba knihy; měkké a polotuhé vazby

Plán učiva

- Měkké vazby (brožury).
- Sešitová měkká vazba.
- Lepená měkká vazba.
- Blokovaná měkká vazba.
- Šitá měkká vazba.
- Polotuhé vazby.
- Klasická polotuhá vazba.
- Leporelo.
- Otázky pro zopakování učiva.

Vazba knihy

Vazba knihy je knižní blok spojený s knižními deskami nebo s obálkou do jednoho celku. Podle způsobu spojení a použitého materiálu rozeznáváme měkké vazby, polotuhé vazby a tuhé vazby.

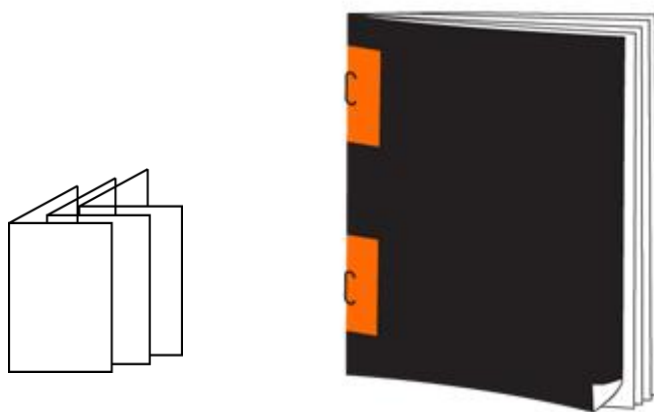
Vazbu knih rozlišujeme též podle doby vzniku (románská, gotická, renesanční, rokoková) nebo podle původu (francouzská, německá, anglická, italská).

Knižní vazbu také dělíme na řemeslnou (ruční) a průmyslovou (strojovou, sériovou).

Měkké vazby (brožury)

V1 Sešitová měkká vazba

Používá se u časopisů a drobnějších publikací. Vytisknuté dvojlisty papírů jsou vkládány do sebe a společně s obálkou jsou ve hřbetu sešity drátěnými skobkami. Rozsah je omezen 88 stranami (44 listů) při gramáži 70 g/m². Sešívá se na speciálních strojích – snášecích drátovkách.



Obrázek 1: Vazba V1 (sešitová)

V2 Lepená měkká vazba

Používá se pro publikace většího rozsahu a pro lepší provedení časopisů. Tvoří ji volné listy spojené ve hřbetě speciálním pružným lepidlem a zavěšené do kartonové obálky.

Obálka bez záložek se u hřbetu rýhuje pro snadnější otevírání. Může být potištěná a lakovaná nebo laminovaná.

Postup:

1. Snesení a příprava knižního bloku.
2. Ofrézování a zdrsnění hřbetu.
3. Nanesení lepidla (polyuretany).
4. Zpevnění hřbetu (papírem, plátnem, gázou).
5. Vlepení bloku do obálky (obálka 4x rýhovaná).
6. Oříznutí ze tří stran.



Obrázek 2: Vazba V2 (lepená)

V3 Blokovaná měkká vazba

Používají se u některých publikací, jako jsou skripta apod. Používaly se více v minulosti, dnes už jsou na ústupu. Špatně se otevírají, protože jsou šité skoro naplocho u hřbetu. A to skobkami, drátem či nití. Velmi omezená je trvanlivost této vazby, protože dochází k protrhávání listů okolo drátěných skobek. Z tohoto důvodu je lepší hřbet oblépit plátnem. Blok je spojen drátěnou sponkou z boku.



Obrázek 3: Vazba V3 (bloková)

V4 Šitá měkká vazba

Složky jsou ve hřbetu sešity nití a sklíženy. Pak jsou buď zavěšeny do obálky a oříznuty za tří stran nebo je knižní blok vlepován do obálky až po oříznutí. V tom případě může mít obálka záložky. Tato vazba je zdlouhavá a pracná, používá se proto jen ve speciálních případech. Například je vhodná u publikací, kde vyžadujeme vysokou životnost a nelze z různých důvodů použít tuhou vazbu (velké katalogy, atlasy, odborné knihy většího rozsahu).



Obrázek 4: Vazba V4 (šitá)

Polotuhé vazby

V5 Klasická polotuhá vazba

Polotuhá vazba má desky z lehčí lepenky, knižní blok je lepen nebo šitý nití. Desky mohou být potaženy papírem nebo plátnem, hřbet je rovný, je vyztužen kartonovým proužkem a přelepen plátnem. Desky se potahují papírem po oříznutí předního okraje knižního bloku. Horní a dolní okraj se ořezává až u hotové knihy.

V6 Leporelo

V6a Kartonové nebo lepenkové listy jsou spojeny do podoby skládačky nebo knihy.

V6b Kroužková, lištová, spirálová vazby používané ke svazování nížkonákladových tiskovin tištěných např. digitálním tiskem nebo na kopírce. Spirálová vazba se uplatňuje při výrobě kalendářů a diářů.



Obrázek 5: Leporelo

Kroužková vazba

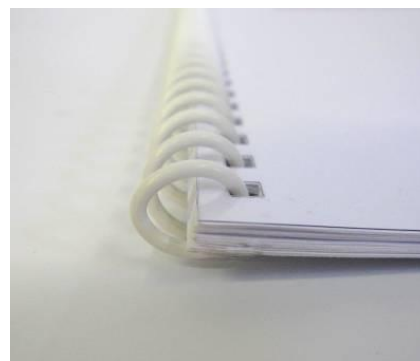
Skupina kroužkových vazeb je používána pro produkci kalendářů, ale také manuálů a návodů. Blok listů papíru je spojen drátěným nebo plastovým profilem (mohou mít různé barvy a tloušťky), který se protáhne předem proděravěnými listy. Obvykle se opatřuje vrchní strana vazby průhlednou fólií a zadní strana tuhým kartonem. Obrovskou výhodou této vazby je lehká otevíratelnost. Kniha se nezavírá sama od sebe, jako je tomu u klasických typů vazeb. Vyrábí se i kroužkové vazby, které mají celistvé desky či obálku, tzn., že uložené v knihovně vypadají jako běžné knihy. Vyniká snadným rozebráním pro případné doplnění a výbornou rozevíratelností listů. Je vhodná až do počtu 480 listů.



Obrázek 6 a 7:
Plastová a drátěná kroužková vazba

Spirálová vazba

Předem proděravěnými listy je protažena drátěná nebo plastová spirála. Tato vazba se používá spíše na jednodušší produkty (kalendáře). Konec profilu je zahnutý, aby se zabránilo samovolnému vytáčení a zranění uživatele.



Obrázek 8: Spirálová vazba

Otázky a úkoly k zopakování učiva

1. Jaké existují druhy měkkých vazeb?
2. Popiš, jak se jednotlivé měkké vazby vyrábí a k čemu slouží.
3. Co jsou to polotuhé vazby?
4. Patří leporelo mezi vazby měkké, polotuhé nebo pevné?
5. Jaké jsou vlastnosti kroužkové a spirálové vazby?

Seznam použité literatury

- BANN, D. : *Polygrafická příručka*. 1. vyd. Praha: Slovart, 2008. ISBN 9788073910297.
- BLÁHA, R.: *Přehled polygrafie*. 2. vyd. Praha: SNTL, 1964.
- DOLEŽAL, J.: *Vazby knih*. 3. vyd. Praha: SNTL, 1987.
- PAVLÁT, L.: *Tajemství knihy*. Praha: Albatros, 1982.
- PISTORIUS, V. : *Jak se dělá kniha*. Praha – Litomyšl: Paseka, 2003.
- ŠALDA, J.: *Od rukopisu ke knize a časopisu*. 4. přeprac. vyd. Praha: SNTL, 1983.

Obrázky:

- **Obr. 1.:**
http://www.tisknu.cz/uploads/images/ilustrace%20na%20stranky/mekka%20vazba_a.jpg.
- **Obr. 2.:** http://www.tisknu.cz/uploads/images/mekka%20vazba_d.jpg.
- **Obr. 3.:**
http://www.tisknu.cz/uploads/images/ilustrace%20na%20stranky/mekka%20vazba_b.jpg.
- **Obr. 4.:**
http://www.tisknu.cz/uploads/images/ilustrace%20na%20stranky/mekka%20vazba_c.jpg.
- **Obr. 5.:** http://cms.kmo.cz/files/plugins-images/900/76-Leporelo_nahled.jpg.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **Obr. 6.:** http://files.ediplomky.cz/system_preview_detail_200000461-d300bd3fb3-public/Sn%C3%ADmek03%20004.jpg.
- **Obr. 7.:** <http://www.pbtisk.eu/picture/gallery/001/upload/Img32501.jpg>.
- **Obr. 8.:** http://files.ediplomky.cz/system_preview_detail_200000458-899b68a95c-public/spir%C3%A1l.jpg.